

علامه جزایری در تبخّر و احاطه بر حدیث شیعه شخصیت بسیار برجسته‌ای بود

متن بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت علامه سیدنعمت‌الله جزایری، توسط آیت‌الله موسوی جزایری نماینده ولی فقیه در استان خوزستان در این کنگره قرائت شد.

مقام معظم رهبری در دیدار اعضای ستاد برگزاری همایش علامه جزایری:

علامه جزایری در تبخّر و احاطه بر حدیث شیعه شخصیت بسیار برجسته‌ای بود

متن بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت علامه سیدنعمت‌الله جزایری، توسط آیت‌الله موسوی جزایری نماینده ولی فقیه در استان خوزستان در این کنگره قرائت شد.

به گزارش گروه سیاسی خبرگزاری فارس به نقل از دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای متن بیانات رهبر انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت علامه سید نعمت‌الله جزایری (۱) صبح امروز - پنجشنبه ۱۰ اسفند - توسط آیت‌الله سیدمحمدعلی موسوی جزایری نماینده ولی فقیه در استان خوزستان و امام جمعه اهواز در این کنگره در شهرستان شوشتر قرائت شد. متن بیانات معظم‌له بدین شرح است:

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

خیلی متشکریم از جناب آقای جزائری و بقیه‌ی آقایان که به فکر افتادند این شخصیت بزرگ و گمنام را معرفی کنند. گمنام از این جهت که اگر چه مرحوم سید نعمت‌الله جزائری با دو کتاب معروف است: زهر الرّبيع و انوار نعمانیّه (۲)، لکن شأن مرحوم سیدنعمت‌الله خیلی بالاتر از اینها است.

ایشان، هم فقیه بودند - فقیه ماهری است مرحوم سیدنعمت‌الله - و هم محدّث خبیر و متوسّع در کتاب‌های اخبار بودند، هم ادیب بودند. جالب اینجا است که خانواده‌ی اینها یک خانواده‌ای‌اند که علاوه‌ی بر فقاقت و حدیث، اهل ادب و لغت و اینها هستند؛ مرحوم سید نورالدین - پسر ایشان - کتاب معروف فروق اللغات (۳) را نوشته که فقط یک کتاب لغت نیست، معنایش تسلط کامل بر لغت عربی است؛ نوه‌ی ایشان هم مرحوم سیدعبدالله جزائری است؛ یعنی سه نسل پشت سر هم جزو علمای برجسته و معروفند، در حوزه‌های علمیّه شناخته شده هستند.

البته هر سه بزرگوار اخباری‌اند؛ مرحوم سیدعبدالله بیشتر، سیدنعمت‌الله و سیدنورالدین کمتر؛ لکن مرحوم سید نعمت‌الله با اینکه اخباری است، به آراء و نظرات اصولیین توجّه دارد و کتابی هم ایشان دارد - من حالا اسم کتاب یادم نیست - در لزوم رجوع به کتب فقها؛ که مراد ایشان از فقها، طبعاً فقهای اصولی هستند. مرد بزرگی است ایشان.

آثار و تألیفات ایشان زیاد است. حالا جنابعالی فرمودید حدود شصت تألیف؛ من حالا آن طور که در ذهنم بود، می‌دانستم ایشان حدود سی‌چهل تألیف دارند؛ که در بین اینها شروح مهمّ کتب اربعه‌ی ما هست - یعنی ایشان شرح تهذیب دارد، شرح استبصار دارد، به‌نظرم شرح کافی دارد - شرح بسیاری از کتاب‌های صدوق را دارد - مثل توحید صدوق و مانند اینها. یعنی یک شخصیت بسیار برجسته‌ای است ایشان در تبخّر و احاطه‌ی بر حدیث شیعه؛ و همراه با نگاه دقیق فقهی، نه فقط حدیث.

ایشان شاگرد علامه‌ی مجلسی است. خب، علامه‌ی مجلسی مرد خیلی بزرگی است، یعنی کسی نگاه کند به بیانهای که ایشان در بحار - در ذیل روایات - دارد، می‌فهمد که این مرد هم فقیه است، هم متکلم است، هم اهل عقلیات است. مجلسی خیلی بزرگ است، منتها فقط به حدیث معروف شده؛ در حالی که این‌جور نیست. ایشان محدّث هم هست - خب کتاب حدیث ایشان، بحارالانوار، کتاب بزرگی است - لکن فقیه متکلم صاحب‌نظر [است]، گاهی اوقات ایشان یک آراء بسیار برجسته‌ای در مسائل کلامی و عقلی - در ذیل روایات - دارد که اینها خیلی برجسته است. مرحوم سید نعمت‌الله شاگرد یک چنین کسی است، شاگرد مرحوم علامه مجلسی. شاگرد فیض ظاهر، به‌نظرم ایشان شاگرد فیض هم بوده است. به هر حال شخصیت برجسته‌ای است.

حالا کتاب زهر الرّبيع هم با اینکه یک کتابی است که در حوزه‌های علمیّه به عنوان یک کتاب فکاهی و اینها معروف شده، لکن نشان‌دهنده‌ی این است که فقهای ما، بزرگان ما، علمای ما، در عین کارهای عمیق علمی و فقهی به این جور مسائل هم توجّه داشتند.

یعنی ایشان در اوّل زهر الرّبيع - ما شاید پنجاه شصت سال قبل از این زهر الرّبيع را نگاه میکردیم - می‌گویند که دیدم طلبه‌ها احتیاج دارند به یک تفتنی و تفکھی، این کتاب را برای آنها نوشتم؛ یعنی کتابی است که ایشان نوشته برای اینکه طلبه‌ای که حالا غرق در

کارهای علمی در مدرسه و در حجره و اینها است، یک وسیله‌ای برای تفکّه داشته باشد؛ یعنی غافل از این چیزها نبودند. حالا ما اینجا خشک بنشینیم، تا یک کسی آن طرف یک شوخی‌ای کرد فوراً به ما بربخورد! این‌جوری نبودند علمای ما؛ آن هم عالمی مثل سید نعمت‌الله که اخباری و متصلّب و اینها است دیگر؛ اما این چیزها را هم داشتند.

به نظر من این تفتّن علمای گذشته‌ی ما خیلی مهم است؛ که یک نمونه‌اش هم همین فروق اللغات است که عرض کردیم سید نورالدین - پسر ایشان - با اینکه فقیه است، با اینکه محدّث است، شاگرد پدرش است، اما در عین حال این‌جور چیزی را در باب لغت می‌نویسد. به هر حال به نظر ما شخصیت برجسته‌ای است مرحوم سید نعمت‌الله.

و خب خاندان هم خاندان علم‌اند، بحمدالله تا امروز هم این خاندان خاندان علم بوده‌اند، و امیدواریم همیشه همین‌جور باشد. و تجلیل از ایشان تجلیل از علم است و تجلیل از معارف الهیه است؛ این بزرگواران معرفی بشوند خیلی خوب است. بخصوص اگر بتوانید، کتابهای ایشان را تحقیق بکنید، چاپ کنید.

انوار نعمانیّه مکرّر چاپ شده البته، آن کتاب کتاب معروفی است، لکن کتابهای دیگر ایشان در دسترس نیست، یعنی کمتر توجّه شده به کتابهای حدیثی ایشان و شروحي که ایشان بر احادیث نوشتند. ان‌شاءالله موفق و مؤید باشید. از آقای حسینی(۴) هم که کمک میکنند به این کارها تشکر میکنیم.

والسلام علیکم و رحمة‌الله

۱) این همایش با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، دفتر نماینده‌ی ولیّ فقیه در خوزستان، استانداری خوزستان و صداوسیما مرکز خوزستان در تاریخ 10 و 11 اسفند سال جاری در شهرهای شوشتر و اهواز گشایش می‌یابد.

۲) الانوار النعمانیه فی بیان معرفه النشأه الانسانیه

۳) فروق اللغات فی التمییز بین مفاد الکلمات

۴) وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی که در جلسه حضور داشتند.